

Ս Փ Յ Ո Ւ Ռ Ք Ո Ւ Մ

Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր Կ Ա Թ Ո Ղ Ի Կ Ո Ս Ը

Արտասահմանի մեր ազգային-եկեղեցական կյանքին ամուլթյունը հատկանշող անգործության փոխարեն և աղոր իրրև հակապատկեր՝ խորապես սփոփիչ, կազդուրիչ և քաջալերական են Հայաստանի, հայ ժողովրդին և Հայաստանյայց Եկեղեցվո կեդրոն Ս. Էջմիածնի ցույց տված հառաջդիմություններն ու շինարարությունները, որոնց շաբաթե շաբաթ արձագանք կըլլանք այս սյունակներուն մեջ: Անտարակույս, այս երևույթին ի տես, մեզի չափ, և մեզի հետ կուրախանա՞ն նաև բոլոր ազգասեր մեր ազգակիցները:

Հազիվ քանի մը տարիներ ի վեր Ս. Էջմիածնի Աթոռին վրա բազմած է երիտասարդ ու կորովի Հովվապետ մը, նորին Ս. Օծություն Տ. Տ. Վազգեն Ա Կաթողիկոս, որուն շինարար գործերը ամեն օր ա՛լ ավելի ցցուն կերպով երևան կուգան և մեզի այն համոզումը կենդանի են, թե հայոց պատմությունը զի՞նք իրավամբ Շինարար Կաթողիկոս մակդիրով պիտի որակե, եթե ներկա թափով շարունակվի Անոր կատարած կարևոր և հիմնական շինարարություններու շարքը:

...Այսօր Ս. Էջմիածին մտած է մեղվաշան աշխատանքի շրջանին մեջ, շնորհիվ նորընտիր Հայրապետին կորովամտության և աշխատասիրության: Վազգեն Ա Կաթողիկոս արդեն իսկ հրաջե թվող հաջողություններ ձեռք ձգած է Ս. Էջմիածինը... դնելով վերստին՝ իր բուն առաքելության մեջ, զայն ընելով ազգային-կրոնական-մշակութային գործունեության կեդրոն, ինչպես Խնքը՝ Վեհափառը կհատկանշե արդեն իրավամբ, Մայր Աթոռի մեջ վերջերս գումարված «Եկեղեցական Սահմանադրության նախագծի

քննարկման» ժողովին առջև իր արտասանած բացման գեղեցիկ խոսքերուն մեջ:

Գաղտնիք չէ, որ Վազգեն Ա-ի շինարար ջանքերուն շնորհիվ, այսօր Ս. Էջմիածնի դպրեմանքը կենդանի վառարան մըն է ուսման և ապագա հայ եկեղեցականներու պատրաստության համար:

Գաղտնիք չէ, որ Վազգեն Ա Կաթողիկոսի շինարար ջանքերուն շնորհիվ, այսօր դրեթե հիմնովին վերանորոգված է Ս. Էջմիածնի դարավոր Մայր Տաճարը, որ պահ մը փլուզումի իրական վտանգը կապրեր: Այս բազմածախս վերանորոգումները կատարված են ոչ միայն Կյուլպենկյան կտակին հատկացումներով, այլ նաև Հայաստանի կառավարության կողմն ալ եղած մեծագումար մասնավոր հատկացումներով, որոնց ձեռք բերվելուն մեջ զլխավոր դերը ունեցած է Վեհափառ Հայրապետը:

Գաղտնիք չէ, որ Վազգեն Ա շինարար Կաթողիկոսի ջանքերով կանոնավորված է Մայր Աթոռի պաշտոնաթերթ «Էջմիածին» ամսագրի հրատարակությունը, որ նոր տպարանի հաստատմամբ, անտարակույս պիտի դառնա շատ ավելի ճոխածավալ և բովանդակալից և պիտի ըլլա իրական պետքի մը գոհացում տվող հրատարակություն մը:

Գաղտնիք չէ, դարձյալ, որ շնորհիվ մեր շինարար ու երիտասարդ Հայրապետին, հայ վանքերն ու եկեղեցիները, կառավարական արտոնությամբ, վերադարձված են Ս. Էջմիածնի հեղինակության և աղոնցման ումանց վրա արդեն կատարված են մասնակի կամ ամբողջական նորոգություններ, զանոնք գործածիլի վեճակի մը մեջ դնելու համար:

Անտարակույս մեր ընթերցողները մասնավոր հաճույքով և գոհունակությամբ կարդացին Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին վերջին ընդարձակ այն նամակը, որ ուղղված էր ամերիկահայոց առաջնորդ սրբազանին, որում մեջ Վեհափառը հայտնի ուրախությամբ կիսուսեր Ս. Հռիփսիմեի, Ս. Շողակաթի, Օշականի և Ս. Մեսրոպի եկեղեցիներու վրա կատարված նորոգություններու մասին:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը, ուրախալի է ըսել, որ շնորհիվ իր կորովին, կրցած է Հայաստանի կառավարողներին հարկ եղած արտոնությունն ստանալ, Ս. Էջմիածնի թևերուն տակ առնելու համար կրկին Տաթևի, Հառիճի և Հաղարծինի պատմական վանքերը, զանոնք լիովին օգտագործելու համար հայ բարեպաշտ ժողովուրդի հաշվոյն:

Գլուխ հանված այս սքանչելի և անժխտելի իրագործումները, քանի մը տարիներու ընթացքին, պատիվ կրնան բերել միայն Ամենայն Հայոց Հայրապետին, որ իր կյանքին նպատակը ըրած է Հայաստանյայց եկեղեցիին վերականգնումն ու աշխուժացումը: Աշխատանք մը, վսեմ ու գերազույն, որ պետք է վայել մեր բոլորին սերն ու համակրանքը, մեր բոլորին զնահատությունն ու անվերապահ գործակցությունը:

Ամենայն Հայոց Վազգեն Ա Հայրապետը, իր շինարար աշխատանքները համեստորեն կընորոշե հետևյալ կերպով. «Սուրբ Էջմիածինը այս օրերուն ընդհանուր հետաքրքրյալ կեդրոն դարձած է և գրեթե ամեն օր գիտնականներ և մտավորականներ՝ Հայաստանեն և ավելի հեռուներեն կուգան դիտելու հին հին դարուց այս հիշատակները: Սուրբ Էջմիածնի քարերը վերստին լեզու առած կիսուսին ու կպատմեն աշխարհին մեր փոքրիկ, մեր ճանապարհված, բայց անմահ ժողովուրդի անցյալ փառքի մասին:

Ուրախության և իրավ հպարտության օրեր կպարհեն և ավելի քան երբեք մենք զմեզ գոհավոր կզգանք հավերժական Ս. Էջմիածնով:

Իրողության մեջ, սակայն, Ս. Էջմիածնի դարավոր սրբության չափ, ընդհանուր հետաքրքրության և հպարտության աղբյուր մը դարձած է ինքը, Վեհափառ Հայրապետը, իր կատարած աննախընթաց շինարարություններուն և Հայաստանյայց եկեղեցվոր զարթոնքի նոր շրջանին ոգին հանդիսանալուն համար:

Հարգանք ու պատիվ Ամենայն Հայոց Վազգեն Ա Շինարար Կաթողիկոսին:

(Նյու-Յարք, «ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ» շաբաթաբերթ, № 33, 4 հուլիսի 1959 թ.)

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿՑԱՆՔԸ ՍՓՅՈՒՌՔՈՒՄ

ԱՄՆ-Ի ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԹԵՄ

Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների հայոց Արևելյան թեմի նորընտիր առաջնորդ գերաշնորհ Տ. Սիոն արքեպիսկոպոս Մանուկյանը իր պաշտոնի գլուխ անցնելուց ի վեր ցույց է տվել իր նոր պաշտոնում իր դիրքին ու անվան արժանի գործունեություն:

Մարտի 21-ին սրբազան հայրը իր անդրանիկ այցելությունը տվել է Ուեստ Ֆիլադելֆիայի հայ համայնքին և ընդունվել ջերմորեն: Հաջորդ օրը, Մադկազարդի տոնի առթիվ, սրբազանը պատարագել է և քարոզել ու մեծ շուքով տոնել եկեղեցու օծման առաջին տարեդարձը: Իր հովվական այցելության ժամանակ սրբազանը խորհրդակցել է նաև ազգային մարմինների հետ՝ թեմը հետաքրքրող կարևոր հարցերի շուրջ:

Մարտի 24-ին առաջնորդ սրբազանը մեկնել է Վաշինգտոն, այնտեղ անցկացնելու համար Զատիկը: Սրբազանը տեսակցել է ԱՄՆ-ի փոխ նախագահ պր. Ռ. Նիքսոնի հետ

և ուրբաթ օրը անժանոթ զինվորի հուշարձանի պատվանդանին զետեղել մի ծաղկեպսակ՝ հանուն Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու և ԱՄՆ-ի հայ համայնքների: Ապա սրբազանը պատարագով և քարոզով մխիթարել ու գոտեպնդել է մայրաքաղաքի հայ հավատացյալ համայնքը: Վաշինգտոնում գրառված օրերին սրբազանը նախագահել է նաև ժողովներին և ամենուրեք ներշնչել խանդավառություն և հավատ, օգտակարապես գործելու կամք և եռանդ: Այդ առթիվ առաջնորդ սրբազանի ուշադրության կենտրոնում է եղել մայրաքաղաքը հայկական եկեղեցիով և մնայուն հովիվով օժտելու հարցը:

Ապրիլի 4-ին Սիոն սրբազանը այցելել է Բոստոնի հայ համայնքին: Հաջորդ օրը, Նոր Կիրակին, նա քարոզել է ու պատարագել՝ հոգևոր մխիթարություն բաշխելով հավատացյալներին: Սրբազանը տվել է նաև մի դասախոսություն՝ «Երիտասարդությունը և եկեղեցին» նյութի շուրջ:

Առաջնորդ սրբազանի օրինակով և ցուցմունքներով հովվական այցելություններ է